

בשעות הצהרים לפני תפילת מנחה נכנסו לקו"פ משלחת מרבני חב"ד, הרה"ג ר' מנחם וולפא שליט"א רב קהילת חב"ד נתניה, הרה"ג ר' שלמה וילהלם שליט"א רב העיר זיטומיר באוקראינה, וקהילת עולי אוקראינה באשקלון, הרה"ג ר' יעקב יוסף קופרמן שליט"א מראשי ישיבת חב"ד קרית גת, הרב יעקב גלבשטיין עורך תורני ור"מ באשדוד, והרב נחום גולדשמיד מנהל בית חב"ד לב העיר בנתניה, והגישו את הספה"ק ליקוטי אמרים תניא השלם, שיו"ל כעת במהדורה מאירת עינים, ונביא כאן את תוכן השיחה:

חברי המשלחת: זכינו לההדיר ולהדפיס מחדש את ספה"ק התניא, עם הארות וביאורים מדברי אדמו"רי ליובאוויטש לדורותיהם. כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל כבר התחיל לפעול בענין זה לפני כשבעים שנה, ועורר שצריכים להדפיס זאת... הוא כתב על זה הרבה מכתבים והשתדל בענין, אבל זה נמשך משך זמן... כמה אברכים עבדו על זה משך תשע עשרה שנה, ועכשיו זה יצא בפאר והדר לפי ההוראות שהרבי נתן אז.

יש כאן מכתבים שהרבי זצ"ל כתב כבר בשנת תשי"ד שיוציאו תניא השלם עם כל הפירושים וכו'. יש פירוש הקצר ויש את הפירושים של כל הרביים באריכות, עם כל הווערטער שאמרו והוסיפו וכו'. זהו כמים שאין להם סוף, וזה רק על החלק של ליקוטי אמרים...

מין שליט"א: הרי דברי תורה פרים ורבים, ובכלל זאת דברי צדיקים. ואם ידפיסו ספר מכל מה שהביאו בשאר ספרי החסידות מספר התניא הרי יוכלו להדפיס עוד כהנה וכהנה... בדברי חיים מביא כמה

שייכות זה לזה...

חברי המשלחת: גם את המן תלו בפסח.

*

חברי המשלחת: הרי אביכם מרן זי"ע עשה בשעתו את סיומי הש"ס החודשי... החידוש שכמה אנשים יכולים לסיים ביחד את הש"ס, הוא של האדמו"ר הזקן בעל התניא זי"ע, שכבר בימיו הנהיג שיחלקו הש"ס בין הציבור [וזל"ק (תניא, קונטרס אחרון)] גם לגמור כל הש"ס בכל שנה ושנה ובכל עיר ועיר, לחלק המסכתות עפ"י הגורל או ברצון, ועיר שיש בה מנינים הרבה יגמרו בכל מנין ומנין. ואם איזה מנין קטן מהכיל יצרפו אליהם אנשים מאיזה מנין גדול בכל ישונה חק ולא יעבור".

והאדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל ביאר הענין, כי מרובה מדה טובה, ולגבי הלכות שבת מצינו (שבת צב, א) ששנים שעשאוהו, אם זה אינו יכול וזה אינו יכול, חייבים. וכיון שלגבי סיום ש"ס בכל שנה זהו בגדר זה אינו יכול, כי העוסקים על המחיה ועל הכלכלה הרי טרודים במלאכתם ולא יספיקו, וגם לומדי תורה הרי יש להם עוד חיובים ללמוד, הלכה למעשה, פנימיות התורה וכדומה, וגם לא יספיקו לסיים הש"ס בכל שנה, וכיון שזה אינו יכול וזה אינו יכול הרי זה נחשב ביחד כשנים שעשאוהו וזה נחשב כסיום.

זהו מעלה גדולה, שיהודי יכול לישב בביתו או בבית המדרש במקום אחד, וזה נחשב כמעלת לימוד תורה דרבים.

מרן שליט"א: מרן אדמו"ר זי"ע דיבר רבות על כך הרבה, שיכולים לצרף סיום של כמה לומדים (עי' שו"ת דברי יציב, אורח חיים, סימן צד). והיה נושא דברים בכל סיום הש"ס. אין לנו שיעור רק התורה הזאת...

חברי המשלחת: הרבי מליובאוויטש חילק את ספר התניא ללמוד במשך שנה, ובשיעור של אמש למדו פרק ל', ומבאר שם מה שאמרו חז"ל (אבות ד, י) הוי שפל רוח בפני כל אדם, שהכוונה בפני כל אדם ממש, ואפילו בפני הקל שבקלים, ומאריך שם שבכל דבר יכול לראות עצמו פחות מאחרים, הן בסור מרע והן בעשה טוב וכו'. וכותב בתוך דבריו "ואפי' בבחינת סור מרע יכול כל איש משכיל למצוא בנפשו שאינו סר לגמרי מהרע בכל מכל כל, כגון להפסיק באמצע שיחה נאה או סיפור בגנות חבירו ואפילו גנאי קטן וקל מאד אף שהוא אמת ואפי' כדי לנקות עצמו".

ומביא הגמרא (בבא בתרא קסד, ב) שרבי שמעון אמר לאביו רבינו הקדוש לא אנא כתביה וכו', כי אביו חשד בו שהוא כבת גט מקושר, והאדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל מדקדק ומבאר כל תביה מדבריו, למה קורא כאן לרבי יהודה 'רבינו הקדוש' ולא רבי יהודה הנשיא, וכן הלשון 'בכל מכל כל', שמצינו בחז"ל (בבא בתרא יז, א) שזה מורה על האבות הקדושים שנאמר בהם בכל מכל כל, וכיון שאין קורין אבות אלא לשלשה הרי שכל ישראל כלולים בהם, ולכן יכול כל יהודי להגיע באיזה

פעמים מדברי התניא בספרו (פרשת ואתחנן, ד"ה ולזה אמר ואתחנן) ובסידורו (פרשת צו, ד"ה במדרש רבה; פרשת בלק, ד"ה והנה ידוע שמראש חודש; ועוד), וכן בישמח משה (פרשת תשא, ד"ה א"י וראית; פרשת אחרי, ד"ה ושמרתם את; ועוד) מביאו, ואף שהוא לא היה זמן רב אחריו... וגם הייטב לב מביאו כמה פעמים (פרשת נח, ד"ה א"י על דרך; פרשת וירא, ד"ה ובכן נבוא אל; פרשת שלח, ד"ה עוד ביאור על).

חברי המשלחת: בדרך לכאן חשבתי שזה השגחה פרטית שבאנו בפרשת תצוה... בפרשת תצוה לא נזכר שמו של משה רבינו, ובבעל הטורים כתב בתחילת הפרשה, דהטעם משום שאמר מחני נא מספרך אשר כתבת (שמות לב, לב) וקללת חכם אפילו על תנאי באה, ונתקיים בזה. והאדמו"ר מליובאוויטש הביא מה שכתב בספה"ק מאור עינים (פרשת תצוה) בטעם שלא נכתב שמו של משה, כי בדרך כלל חל יום פטירת משה רבינו ז' אדר בפרשת תצוה, ורמז לזה לא נזכר שמו. והקשה האדמו"ר, דהרי בז' אדר גם נולד משה, ומהגמרא במגילה (יג, ב) לגבי הפור של המן, נראה שהולדת משה הוא יותר מפטירת משה. וביאר דאכן הלא גם בשעת הלידה אין לו שם, ולכן לא נזכר שמו, ולא מצד הפטירה...

כל הענין של ספר התניא הוא לגלות גודל נשמת אדם מישראל, נקודת היהדות, שזה עוד יותר גבוה וקדוש מעצם שמו של האדם.

מרן שליט"א: 'אתה תצוה' קאי על משה רבינו, והרמז בזה שגם לאחר מות משה וכשכבר לא יהיה בעולם ולא יקרא בשמו, עדיין יהיה בכח השפעתו כמו בימי חייו.

כן איתא בספר חרדים (פרק ע) שמשה רבינו נשאר תמיד בעיבור נשמה אצל כל אדם ישראל שרוצה לשוב בתשובה, והוא מסייע בעדם, ובבחינת אפשוטותא דמשה בכל דרא ודרא. וזהו ואתה תצוה, מלשון צוותא, שמשה רבינו נשאר תמיד מחובר עם כלל ישראל, עיי"ש. ולכן בדווקא לא נזכר שמו, לרמז שנשאר עם ישראל גם לאחר מותו. ואולי זהו שכר על שמסר נפשו לטובת ישראל באמרו מחני נא מספרך אשר כתבת, שלכן לעומת זאת יש לו תמיד הכח לעוררם לתשובה, זהו כח נצחי.

חברי המשלחת: בספרי חב"ד מביאים דאף שאכן לא כתוב שמו אבל כתוב 'אתה תצוה' שזהו עצם מהותו של משה, שזה עוד יותר משמו.

מרן שליט"א: 'משה שפיר קאמרת' (שבת קא, ב).

חברי המשלחת: על הגמרא (תענית כט, א) 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' כתב רש"י 'משנכנס אדר - ימי נסים היו לישראל פורים ופסח'. והסביר האדמו"ר מליובאוויטש, דלכאורה למה צריכים להרבות בשמחה משך כל החודש, מה שלא מצינו בשאר ניסים שנעשו לישראל. ואמר שיסוד הכל הוא יום ז' אדר, שהוא יסוד הנס של פורים ושל פסח, וכיון שזה נמשך לכל הימים לכן שמחים כל החודש.

מרן שליט"א: הרי סעודת אסתר היה בפסח... יש להם

זצ"ל על הנאמר בסיום המגילה (אסתר י, ג) שמרדכי היהודי היה רצוי לרוב אחיו, דלכאורה למה מסיימים המגילה בדבר כזה שאינו נראה כגדולת מרדכי. וביאר שמרדכי הצדיק במכוון עשה כן, כי מה שפרשו ממנו מקצת סנהדרין (מגילה טז, ב) היה כיון שהלך לעסוק בעסקנות, ורצה מרדכי להראות שאכן אין זה דבר הגון, ועשה כן רק מחמת ההכרח, ואם לא היה צריך לזה היה חוזר מיד לעסק התורה...

מִרְן שְׁלִיט"א: והיינו שמרדכי היהודי רצה שידעו זאת לדורות...

מִרְן אַאדמו"ר זי"ע בצוואתו מתאונן על כך שמן השמים סיבבו לו הרבה עניני עסקנות שגרמו לו ביטול תורה...

חברי המשלחת: הרבי מליובאוויטש סיפר שפעם התקיימה אסיפה של רבני ומנהיגי יהדות רוסיה שנקראה ע"י האדמו"ר הריי"צ זצ"ל מליובאוויטש לטובת יהודי רוסיה, ובאסיפה הזאת השתתף גם הגאון מרוגוטשוב זצ"ל, ואז החליטו להקים ועד קבוע להתאסף לעתים קרובות ולדון איך לפעול למען יהדות רוסיה ורצו לשתף בזה גם את הגאון מרוגוטשוב, והוא השתמט מזה בהסבירו שזה תלוי במחלוקת בין הבבלי לירושלמי...

וביאר האדמו"ר זצ"ל, כי איתא בגמ' (ברכות לב, ב) שהחסידים הראשונים היו שוהים תשע שעות בשלוש התפילות, והקשו דמאחר שהיו שוהים תשע שעות בתפילות תורתם האיך משתמרת ומלאכתם האיך נעשית, ומתרצת הגמ' מתוך שהיו חסידים תורתם משתמרת ומלאכתם מתברכת. ואותו הענין מופיע גם בתלמוד ירושלמי בשינוי קצת בתשובה על השאלה הנ"ל, ע"י שהיו חסידים היתה הברכה ניתנת בתורתן והברכה נתנת במלאכתן. וההבדל בין שני הלשונות הוא בזה, תורתן משתמרת, פירושו בלימוד עצמו הוא צריך לעמול כמו כל אחד בבחינת יגעת ומצאת, אולם אחרי היגיעה בלימוד משתמר אצלו ואינו שוכחו. ואילו תורתם מתברכת פירושו כי במעט זמן ובקלות הוא משיג ומבין וקולט מה שאחרים משיגים וקולטים בהרבה יגיעה וברוב זמן.

וביאר שמרדכי הצדיק וכן רוב הסנהדרין סברו בשיטת הירוש' כי בזכות העיסוק בצרכי הכלל למען הצלת נפשות, התורה מתברכת, והמיעוט בסנהדרין סברו כשיטת הבבלי כי התורה רק משתמרת...

מִרְן שְׁלִיט"א: מִרְן אַאדמו"ר זי"ע זי"ע היה רגיל לומר, שהצדיקים מתלמידי הבעש"ט הק' היו מוסרים את נפשם בכך שקבלו קהל, ובתוכם הרבה אנשים פשוטים מאד, כפריים, בעלי עגלה וכו', כי אף שבוודאי היו רוצים לישב כל היום בדביקות ובמושכלות, בתורה ובעבודת ה', אבל הם הפקירו טובת עצמם בשביל לקרב נשמות ישראל.

חברי המשלחת: הגאון מרוגוטשוב אמר אז, שאינו רוצה להיכנס למחלוקת בין הבבלי ובירושלמי...

בחינה למדרגה של שלימות כמו האבות הק', וכן אם היה כתוב רבי יהודה הנשיא היה מקום לחשוב שרק בן של אדם כמותו מוטל עליו להיזהר מכל אבק לשה"ר, ולכן כתב רבינו הקדוש ולא נקט את שמו, להורות שזה שייך לכל אדם.

מִרְן שְׁלִיט"א: מצינו הלשון בחז"ל (בבא קמא ב, א) 'אבות מכלל דאיכא תולדות'... דכיון שמחוברים לאבות ממילא יש כח גם לתולדות.

חברי המשלחת: צדיקים פרשו לשון המדרש (תנדבא"ר, פרק כה) 'כל אחד ואחד מישראל חייב לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב', יגיעו לשון נגיעה, אפילו בנגיעה כל שה.

בתניא יכולים לדקדק היטב בכל תיבה... האדמו"ר הזקן אמר שישב ששה שבועות על אות ו' אחד שבספר התניא... הוא כתב זאת משך זמן ארוך מאד.

מִרְן שְׁלִיט"א: הרי מאמינים שהכל בגדר תורה מן השמים, כל ערליכע איד מאמין בזה, אנו יודעים זאת בבירור, הכל בכלל תורת משה, ובכל תיבה של צדיק יכולים לדרוש לאין שיעור. הרבה שמעתי ממרן אדמו"ר זי"ע על תמימות באמונת צדיקים, שבכל דיבור שלהם יכולים לחדש עוד ועוד. הרי שבעים פנים לתורה, ובכל פנים יש עוד שבעים פנים, וכן בכל פנים ופנים, עומק לפנים מעומק, מה שאין המוח מסוגל להשיג. וכן הוא בכל דיבור של צדיק.

חברי המשלחת: האריז"ל כתב שלעתיד לבא יתגלה על כל פסוק שבתורה שישים ריבוא פירושים... והחידוש הוא שגם על דרך הפשט יהיה כן, ולא רק ע"ד הסוד.

מִרְן שְׁלִיט"א: זהו בחינת 'תורה חדשה מאתי תצא' (ויק"ר יג, ג), שיהיו השגות חדשות בתורה.

חברי המשלחת: האדמו"ר הזקן שכאמור נמשך אצלו זמן כתיבת ספר התניא משך זמן ארוך מאוד, הרי שאת ספרו שו"ע הרב כתב במשך זמן קצר, כל ספר לפי בחינתו.

מִרְן שְׁלִיט"א: זה ברור שראש וראשון הוא נגלות התורה, וקיום הלכה לכל פרטיה ודקדוקיה... מי שמחבר שו"ע הרב יכול לחבר תניא... אלא שצריכים לידע שגם כל הנגלות הם לבושים לפנימיות, ושגם הנגלה הוא נסתר, אבל אי אפשר להיכנס לפנימיות בלי לעבור את השער...

כל צדיקי החסידות היו גדולי תורה, וידוע ממכתב שכתב מִרְן הדברי חיים שרוב גדולי התורה הם מעדת החסידים...

חברי המשלחת: הוא מונה שם את הצמח צדק זי"ע... **מִרְן שְׁלִיט"א:** את רבי אברהם מטשכנוב, החידושי הרי"מ והצמח צדק, וכן מחותנו האמרי נועם שהוא גאון מחודד מאד.

מִרְן הדברי חיים לא נפגש ולא הכיר את הצמח צדק, ומסתמא הכירו זה את זה מעולמות אחרים...

חברי המשלחת: יש ווארט מהאדמו"ר מליובאוויטש

*

מרן שליט"א: כך רצו מקימי העיר, כמשקל נגד העיר פתח תקוה שהיתה של היראים...
חברי המשלחת: רואים את ההתעוררות של היהודים בארץ ישראל, זה לא עוזר כלום, יש להם נשמה צמאה...
מרן שליט"א: כמה שפועלים הרבה עדיין יש עוד מקום, המצב בשנים האחרונות כאן גרם לרבים להתקרב לאמונה.
חברי המשלחת: אי אפשר להחליף את נקודת היהודי, זה מאיר תמיד...
מרן שליט"א: חס ושלום שתשכח תורה מישראל, כך אמר רבי שמעון (שבת קלה, ב).
חברי המשלחת: כי לא תשכח מפי זרעו.
מרן שליט"א: הרבי מליובאוויטש כבר נסתלק בשנת תשנ"ד, והכל עדיין פורח ומלבלב, זה זכות גדולה. ה' יעזור שתזכו להגדיל תורה ולהאדירה, תעמדו על משמרת הקודש מתוך בריות גופא, ונזכה לביאת המשיח. ונפרדו לשלום.

חברי המשלחת: להרב וולפה הרי בחודש אדר ימלאו חמישים ושלוש שנים לרבנותו כאן בנתניה, והרב ווילהלם כבר שלוש שנה בזיטאמיר באוקראינה, והרב קופרמן נולד באוקראינה...
מרן שליט"א: זהו למעלה מדרך הטבע... שומעים הרבה על הפעולות הגדולות בכל המקומות...
חברי המשלחת: רואים בתניא (פרק ב) שכל יהודי יש לו חלק אלוקי ממש, וזהו היסוד של ה'שליחות' שהולכים לכל המקומות, בלי אמונה בזה אי אפשר לפעול כלום... כל יהודי באשר הוא, בכל מצב, הוא חלק אלוקי, וגם כשאין נראה כל כך כלפי בחוץ...
מרן שליט"א: 'המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא' (בבא בתרא יא, א) פשוטו כמשמעו... ואם יודעים את גדולת נשמת ישראל יודעים להעריך דבר זה... זה 'געוואלדיגע זאכן' מה שפועלים בכל העולם, כל מה שהרבי מליובאוויטש הקים, ובשעתו בא הדבר בקושי גדול, להגיע לכל המקומות הנידחים... היו מקומות שהיו צריכים מסירות נפש...
חברי המשלחת: כשהתחילה המלחמה בין אוקראינה ורוסיה באתי לארץ עם כמאה וחמישים מבני הקהילה, והגעתי עם שמונים ילדים ממשפחות שבורות, והיום לאחר ארבע שנים כבר סיימו מסכתות... וגם שם ממשיכים לעבוד עם בני הקהילה שנשארו שם.
חברי המשלחת: מאז המלחמה יש לו שני קהילות, אשקלון וזיטאמיר... ובא ונוסע תמיד...
מרן שליט"א: המצב שם רגוע?
חברי המשלחת: בכלל לא, אנו גרים שם ממש במסירות נפש... אין שם מים... והקור הוא מינוס שלושים, בלי מים ובלי חשמל... שלוחי חב"ד הם היחידים שנמצאים גם ברוסיה וגם באוקראינה... אם זה היה פעם היו אומרים שהם מרגלים... נמצאים בזמנים משונים, הכל זה הכנה לגאולה...
מרן שליט"א: ההצלה של נשמות ישראל הוא גם הכנה לגאולה... כשאליהו הנביא יבוא הוא ישלים ויקיים 'והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם' (מלאכי ג, כד). אז יקויים 'עוד אקבץ עליו לנקבציו', היינו עוד על מה שהיה מקודם.
חברי המשלחת: בנתניה יש כיום חמישים שלוחים, יש שלושים וחמש בתי חב"ד.
 הרבי שליט"א חוזר הרבה על כך שמתחילה הקימו את נתניה על מנת שלא יהיו כאן בתי כנסיות...

